

—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

ԻԳ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1950

≡ Մ Ա Յ Ի Ս ≡

ԹԻԻ 5

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՐՔ՝ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Սիոն-ի նախնիթաց երեք թիւերուն մէջ, մեր երախտագիտութիւնը յայտնեցինք Ս. Աթոռոյ մեր մասնաւոր բարերարներուն: Այս շարքին մէջ պարտք ու հաճոյք է մեզի յիշել և երախտագէտ ըլլալ Հաստատութեանս մեծադոյն բարերարին և իրաւատէրին՝ Հայ Ժողովուրդին և անոր ներկայացուցիչներուն, որոնք Պաղեստինի շարունակուող աղէտի միջոցին չզլացան ու կը շարունակեն չզլանալ իրենց կարելին և լուսման, յօգուտ Ս. Աթոռոյ և անոր պարիսպներէն ներս ծուարած մերազն ժողովուրդին:

Տրամութիւններով լեցուն եղած է միշտ մեր կեանքը, պատմութեան իւրաքանչիւր ձախորդ վայրկեանին մենք տուած ենք մեր տուրքը, և սակայն Աստուծոյ հովանաւոր ալը միշտ անպակաս եղած է մեր վրայէն, և մեր զոյու-թեան ուղղուած հարուածը վրիպած է իր նպատակէն: Ժողովուրդները իրենց զոյութեան բախտորոշ պահերուն է որ ի յայտ կը բերեն իրենց հոգեկան ինք-նութիւնը, իրենց ցեղային նկարագիրը բացատրող ուժերուն արժէքը:

Անցնող երեսնամեակի ընթացքին, սփիւռքի մեր ժողովուրդը զանազան երկրամասերուն վրայ, ուր ան կազմակերպելու տարած է իր կեանքը, յաճախ ենթակայ եղաւ բնական ու մարդկային արհաւիրքներու, սակայն ոչ մէկ ատեն իր վէրքը մնաց անխնամ և իր կարիքը անհատուցանելի: Կարեկցելու և տալու զգայարանքը յաւէտ կենդանի իրողութիւն եղած է մեր ժողովուրդին, որով ան ջանացած է միշտ կենսունակ պահել ինքզինքն ու իր դարերը, հակառակ իր վրայ խուժող բազմապիսի աղէտներուն, որոնց ենթակայ եղած է ինքը դարե-րով, իր արտում և արիւնոտ պատմութեանը ընթացքին:

Նուիրական պարտքի այդ զգացումով, սփիւռքի մեր հարազատները, առաւել կամ նուազ չափով, չթերացան միեմարութեան առիթը հանդիսանալ Պաղեստինի աղէտահար հայութեան: Առաջին մէկ վայրկեանէն երբ Ս. Աթոռը և իր պարիսպներուն ծուարած մերազն ժողովուրդը, տնաւեր և ընչազուրկ,

անմիջական կարիքը ունեցաւ իր արեւնակիցներու օգնութեանը, սփիւռքի զանազան մասերէն փութացուեցաւ այդ օժանդակութիւնը:

Օգնութեան առաջին սրտառուչ աղաղակը պիտի բարձրացնէր Ս. Աթոռոյ հանգուցեալ զահակալը, Տ. Կիւրեղ Ս. Պատրիարքը, որ այդ օրերուն անհահանջ և կորովի նաւապետի մը նման ի զուլի Միաբանութեան և ժողովուրդին, պիտի ընէր իր կարելին, հովուելու, մխիթարելու և սփոփելու իր հօտը, դիմելով բոլոր իրաւասու մարմիններուն, բախելով նպաստամատոյց դուռները, ի պաշտպանութիւն այս դարաւոր Հաստատութեան և անոր կամարներուն ապաւինած սարսափահար և անօգնական Հայ ժողովուրդին, և որ յետոյ պիտի իյնար իր պարտականութեան ճամբուն, ինքզինքը զոհաբերող հերոսի մը հանգոյն:

Օգնութեան այս աղաղակին վսեմ ու բարձր արձագանգը պիտի հանդիսանար Նորին Ս. Օծութիւն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, Հայ ժողովուրդին ուղղած իր կոնդակովը, հրահանգելու որ Հայ երուսաղէմի զգացումով լեցուն իր զաւակները բերեն իրենց կարելի օժանդակութիւնը և նիւթական բարիքը, որպէսզի դարաւոր այս նուիրական Աթոռ իր զինուորեալ Միաբանութեամբ, և իր հովանիին ապաւինած ու իրեն զօրավիզ Սաղիմահայութիւնը կարենան ապրիլ ու ապրեցնել ազգին իրաւունքները, մինչև որ ծագէր Աստուծոյ արդարութեան և խաղաղութեան արեգակը Ս. Երկրի վրայ:

Նոյն հայրական յորդորն ու կոչը պիտի ընէր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Տ. Տ. Գարեգին Կաթողիկոսը, հրահանգելով ոչ միայն իր թեմերուն մէջ եղող հարազատները, այլ բոլոր այն հաստատութիւնները որոնք պարտ էին իրենց օժանդակութիւնը փութացնել հազարաւոր սերունդներու արեան զինը արժող այս դարաւոր նուիրականութեանց և անոնց պահապաններն ու երախտաւորեալները հանդիսացող Միաբանութեան և ժողովուրդին:

Նուիրապետական աթոռակալներու այս կոչերուն արձագանգ պիտի հանդիսանային անմիջականօրէն սփիւռքի բոլոր թեմակալները, Ամերիկայի, Գալիֆօրնիոյ, Եգիպտոսի, Ֆրանսայի, Իրաքի, Պէրուի, Հայէպի, Կիպրոսի, Հնդկաստանի Գերաշնորհ Առաջնորդներն ու Ազգային Մարմինները, Գեր. Տ. Տ. Տիրան Եպս. Ներսոյեանը, Վարդան Եպս. Գասպարեանը, Մամբրէ Արքեպս. Սիրունեանը, Պսակ Վրդ. Թումայեանը, Արտաւազդ Արքեպս. Սիւրմէեանը, Ռուբէն Արքեպս. Մանասեանը, Խաչ Արքեպս. Ալապահեանը, Զարեհ Եպս. Փայասեանը, Սիոն Եպս. Մանուկեանը, Դեւոնդ Եպս. Զէպէեանը, ինչպէս նաև Ամեր. Եպս. Եկեղեցւոյ Պետը, Լուտերական Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ Տօթթ. Մոլը, և Լոտտոնի Արքար Թրքստի Պատ. Վարչութիւնը: Ասոնք բոլորը ջանացին և նիւթեցին իրենց կարելին, որպէսզի բարերարուի Ս. Աթոռ իր սրտցաւ հարազատներու օժանդակութիւններով:

Ասոնց կարգին չենք կրնար մոռնալ մեր երախտագիտութեան այս դոյզն արտայայտութիւններուն մէջ, ազնուական բաժինը զորս ի զործ դրին, Գեր. Տ. Խորէն Եպս. Բարոյեանը, Գերենիկ Եպս. Փոլատեանը և ազնուամեծար Մէթր Շաւարշ Սեւօնքեանը, ինչպէս նաև Հայ Մամուլի Պատ. Խմբագրութիւնները, որոնք իրենց կոչերով սատար հանդիսացան ձեռնարկուած հանդանակութեանց, բերելով այսկերպ իրենց բաժինը ամենուրեք եղած ձեռնարկներուն:

Իսկ այս կոչերը, յորդորներն ու բարեացակամութիւններ իրենց իրա-
զործումին տանողը եղաւ անտարակոյս սփիւռքի Հայութիւնը իր կարեկից ու
զոհաբերող կեցուածքովը: Իր լրումին մէջ է աղէտի երրորդ տարին, և տա-
կաւին կարելի չեղաւ մեղի կազմակերպելու մեր տնտեսութիւնը: Հակառակ
սակայն այս տրտում իրողութեան և դառն խոստովանութեան, Հայ ժողո-
վուրդը ամէն տեղ աներկմիտ բացաւ իր սիրտն ու քսակը, կատարելու համար
իր ազգային պարտականութիւնը բախտէն զարնուած իր արենակիցներուն հան-
դէպ: Ձմնացինք մերկ և նոթի, մեր ցաւին ու դիակներուն հետ անմխիթար:
Սփիւռքի մեր արենակիցները ամենուրեք կատարեցին իրենց Հայու մեծ պար-
տականութիւնը:

Այս տեսակէտէն առաջին գիծի կուգան Ամերիկայի, Եգիպտոսի և Իրաքի
մեր հարազատները, որոնք զիտցան Հայու վայել զգացումներով մէկէ աւելի
անգամներ դիմաւորելու մեր կարիքը, հանդերձելով անհրաժեշտ բարիքը մեր
կարօտութեան: Յիշեալ թեմերու թեմականներուն, վարչութիւններուն և առ-
հասարակ բովանդակ մերազն հարազատներուն, յանուն Հայ երուսաղէմի ուխ-
տանուէր Միաբանութեան և ժողովուրդին կը յայտնենք մեր սրտազին շնորհա-
կալիքը: Երախտագիտութիւն՝ որդեկորոյս մայրերէն, գերեզմանամերձ ծերե-
րէն, ստնդեաց մանուկներէն և առհասարակ մերկ, նոթի և թօշնելու մօտ
եղող հայորդիներէն, որոնք վայելեցին նոր ժամանակներու աւետեաց երկիր-
ներու, Ամերիկայի, Նեղոսի և Տիգրիսի բարիքներով բարեբարուած մերայնոց
օժանդակութիւնը: Տէրը թող վարձահատոյց ըլլայ յիշեալ գաղութներու մերազն
հարազատներուն՝ մէկին փոխարէն հազարապատիկ վերադարձնելով անոնց:

Երբ շնորհակալութեամբ կը մասնաւորենք վերոյիշեալ երեք գաղութ-
ներու մեր հարազատները, չենք կրնար նոյն շնորհակալութեան պարտքը
չկատարել Ֆրանսայի, Լիբանանի, Սիւրիոյ, Կիպրոսի, Հնդկաստանի մեր գա-
ղութներուն նկատմամբ, որոնք առաւել կամ նուազ չափով ջանացին սատար
հանդիսանալ մեր նիւթական պէտքերուն: Ճիշդ է թէ ասոնցմէ ոմանք մեր
աղաղակին պատասխանեցին եթէ ոչ անտարբեր, դէթ գաղջ տրամադրութիւն-
ներով, սակայն նորէն շնորհակալ ենք մերիններէն մեղի եղած բարիքին: Հայը
բնաւ չէ թերացած իր նուիրական զգացումներու և պարտականութեան հեղու-
մին մէջ, և տուած է միշտ երբ դիմում եղած է իր զգացումներուն՝ իրեննե-
րէն իրեն:

Յանուն Ս. Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանութեան և Պաղեստինահայ
մերազն ժողովուրդին անգամ մը ևս կը կրկնենք սփիւռքի մեր հարազատնե-
րուն մեր խորին շնորհակալիքը, կրկնելով Աւետարանի երեք չհինցող պատ-
գամը. — թէ գաւաթ մը պաղ ջուրն անգամ անվարձ չի մնար: Տէրը թող
վարձահատոյց ըլլայ մեր կարիքը հանդերձող մեր հարազատներուն:

Ապրիլ ք, հազար ապրիլ, ժողովուրդ Հայոց որ ի սփիւռս աշխարհի, որ-
պէսզի որքան տառապանք և տառապողներ ըլլան մեր ազգին մէջ, վայելեն
ձեր սէրն ու խնամքը, և մեղի հետ միասին յաւերժական օրհներգու ըլլան ձեր
անուան և յիշատակին: